

AMO.CZ

PROSINEC 2016

BACKGROUND REPORT | XXII | OSN | HRC | 02

Environmentální migrace

Zdeněk Nevřivý

PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT | WWW.STUDENTSUMMIT.CZ

1 Úvod

V souvislosti se současnou uprchlickou krizí je nejčastěji zmiňovaná politická či ekonomická migrace. Nicméně migrace je mnohem širší pojem. Existuje více typů migrace (viz tabulka 1¹). Dělení závisí na příčině, která vede k migraci, ačkoliv je nutné zdůraznit, že často se možné příčiny prolínají.

Tabulka 1: Migrace a její příčiny

Typ migrace	Možná příčina
Politická migrace	válečný konflikt, pronásledování
Ekonomická migrace	hledání lepších sociálních podmínek
Kulturní migrace	nedodržování svobody vyznání a další
Environmentální migrace	klimatická změna

Již v roce 1976 se začal používat termín environmentální migrant.² Ačkoliv je od té doby toto téma mezi odborníky hojně diskutované, tak dodnes neexistuje uznávaná definice, která by stanovila, kdo je environmentálním migrantem. Analogicky tedy neexistuje žádná smluvní či jiná mezinárodněprávní úprava, která by stanovila, jak s nimi nakládat.³ Dle Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC) je od roku 2008 nuceno každoročně opustit domov průměrně 26,4 milionů osob z důvodu přírodní katastrofy.⁴ Avšak Úmluva o právním postavení uprchlíků stále definuje uprchlíka jako osobu, „jež se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy z pronásledování z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů“⁵. Z toho je zřejmé, že osoba, která je nucena opustit svou zemi z jiných důvodů, než jsou uvedeny v Úmluvě, nemá až na výjimky (doplňková ochrana ve státech EU⁶) garantovanou mezinárodní ochranu.

Dle výzkumu Mezinárodní organizace pro migraci⁷ (IOM) a Rady pro lidská práva⁸ (HRC) existuje úzký vztah a propojení mezi klimatickými změnami, migrací a

¹ Human Migration Guide. National Geographic: Expeditions [online]. 2005, 5 [cit. 2016-10-01]. Dostupné z:

<http://www.nationalgeographic.com/xpeditions/lessons/09/g68/migrationguidestudent.pdf>

² BROWN, Lester R., Patricia L. MCGRATH a Bruce STOKES. Twenty-two dimensions of the population problem [online]. Washington: Worldwatch Institute, 1976 [cit. 2016-12-04].

³ ŠRÁMKOVÁ, Katarína. Oluntary Environmental Migrants' Non-protection in the International Milieu: The Case Study of Climate Change-Induced Displacement [online]. Masarykova univerzita, 2010 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/auth/th/107517/fss_m?info=1;zpet=%2Fauth%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DInvoluntary%20Environmental%20Migrants%20Non-protection%20in%20the%20International%20Milieu%26start%3D1

⁴ Internal displacement monitoring centre [online]. 2015 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z:

<http://www.internaldisplacement.org/publications/2015/global-estimates-2015-people-displaced-by-disasters>

⁵ Úmluva o právním postavení uprchlíků [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z:

<http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>

⁶ Doplnková ochrana je alternativa azylu. Může být využita, když chybí jeden z taxativních předpokladů pro získání azylu. Jde o respektování principu non-refoulement (zákaz navrácení osoby do země, kde by jí hrozila újma na životě).

SMUTNÁ, Anna. Princip non-refoulement v mezinárodním právu a právu Evropské unie: srovnání [online]. Karlova univerzita, 2012 [cit. 2016-11-09]. Dostupné z:

<https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/150014182>

⁷ International organization for migration: <https://www.iom.int>

⁸ Rada pro lidská práva: <http://www.ohchr.org/en/hrbodies/hrc/pages/hrcindex.aspx>

lidskými právy.⁹ Samotná změna klimatu nemusí vždy způsobit migraci, avšak může dojít ke zhoršení politické či bezpečnostní situace z důvodu nedostatku pitné vody, jídla nebo zdravotní péče (jsou dotčena hospodářská a sociální práva). Zhoršení politické či bezpečnostní situace může zase vést k ohrožení politických práv.¹⁰ V takové situaci jsou porušována lidská práva garantovaná Všeobecnou deklarací lidských práv, Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, Mezinárodním paktem o hospodářských, sociálních a kulturních právech a dalšími. Je tedy zřejmé, že tato problematika spadá do kompetencí Rady pro lidská práva.

2 Environmentální migrace

2.1 Terminologie

„Environmentální migranti jsou osoby či skupiny osob, které byly kvůli závažným důvodům náhlé či postupné změny klimatu, jež nepříznivě ovlivnily jejich životy či životní podmínky, nuceny opustit své domovy nebo se tak rozhodnout, a to buď na přechodnou dobu, nebo natrvalo, a to v rámci své země, nebo mimo ni.“¹¹ Tato definice nám dle IOM charakterizuje extenzivní přístup k environmentální migraci. Mezi environmentální migranty jsou dle tohoto přístupu zařazeny osoby, které se rozhodnou opustit své domovy dobrovolně s vědomím špatných životních podmínek, avšak ne tak velkých, aby byli přímo nuceni zemi opouštět. Příkladem je znečištění ovzduší, které sice zhoršuje jejich životní podmínky a zdraví, nicméně ne do té míry, že by nebylo možné obývat dané území. Jiným příkladem může být exploze jaderné elektrárny, kvůli čemuž nelze zůstat na nebezpečném území. Dále také připouští klasifikaci environmentálního migranta jako osoby, která byla ovlivněna postupnou změnou klimatu, mezi což patří například oteplování nebo zvyšování hladiny oceánu. Mimo to může být za environmentálního migranta označena i osoba, která migruje v rámci svého státu. Takové osoby se nazývají vnitřně přesídlené osoby a v případě environmentální migrace bývají nejčastějším případem (viz obrázek 1 a 2), avšak na ně se nevztahuje žádná mezinárodní ochrana.¹²

Nicméně toto byl příklad jedné z extenzivních definic. Jelikož žádná závazná definice neexistuje, vzniká řada dalších. Ty většinou redukují některé definiční znaky environmentálního migranta. Některé organizace či odborníci ale pouze upřesňují výše uvedenou definici. Takovým příkladem je dělení environmentálních migrantů na tři typy dle IOM:¹³

- Environmentální migrant unikající před přírodní katastrofou, či náhlou změnou klimatu (hurikán, zemětřesení, záplavy, ...).
- Environmentálně motivovaný migrant, kterého lze připodobnit k ekonomickému migrantovi, který odchází ze země kvůli špatným podmínkám pro život (například desertifikaci, která mu neumožňuje odpovídající podmínky pro výkon zaměstnání).

⁹ Submission for OHCHR's Study on the Relationship between Climate Change and the Enjoyment of the Right to Health [online]. 2015 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z:

<http://www.ohchr.org/Documents/Issues/ClimateChange/Impact/IOM.pdf>

¹⁰ DUFEK, Pavel a Hubert SMEKAL. Lidská práva v mezinárodní politice. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Lidská práva. ISBN 978-80-7478-720-1.

¹¹ BROWN, Oli. Migration and climate change [online]. Geneva: International Organization for Migration, 2008 [cit. 2016-12-04].

¹² CASTLES, Stephen. Environmental change and forced migration: making sense of the debate. Refugees Studies Centre University of Oxford [online]. 2002, 14 [cit. 2016-10-01]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/research/working/3de344fd9/environmental-change-forced-migration-making-sense-debate-stephen-castles.html?query=environmental%20migration>

¹³ KAVANOVA, Klára. Environmentální migrace – úvod do tématu. Rozvojovka [online]. 2008 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/analyzy/38-environmentalni-migrace-uvod-do-tematu.html>

- Environmentálně nucený migrant, který odchází ze země kvůli zhoršujícím se životním podmínkám, které ale nezhoršují jeho ekonomickou situaci, nýbrž jeho zdraví (například smog v prosperujícím městě).

V tabulce 2 jsou uvedeny některé další zásadní definice a explikace souvisejících pojmů.

Tabulka 2: Definice pojmů

Uprchlík	<i>Osoba, jež se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy z pronásledování z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů“.¹⁴</i>
Vnitřně vysídlená osoba	<i>Osoba, která byla donucena opustit svůj domov nebo město trvalého pobytu nebo z něj utéci, zejména kvůli ozbrojeným konfliktům a jejich následkům, situacím zahrnující násilí, porušování lidských práv nebo katastrof přírodních i člověkem způsobených, a která nepřekročila mezinárodně uznávanou hranici svého státu.¹⁵</i>
Environmentální migrant	<i>Environmentální migranti jsou osoby či skupiny osob, které byly kvůli závažným důvodům náhlé či postupné změny klimatu, jež nepříznivě ovlivnily jejich životy či životní podmínky, nuceny opustit své domovy nebo se tak rozhodnout, a to buď na přechodnou dobu, nebo natrvalo, a to v rámci své země, nebo mimo ni.¹⁶</i>

¹⁴ Internal displacement monitoring centre [online]. 2015 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.internaldisplacement.org/publications/2015/global-estimates-2015-people-displaced-by-disasters>

¹⁵ Refugees and displaced persons protected under international humanitarian law [online]. International Committee of the Red Cross International Committee of the Red Cross, 2010 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <https://www.icrc.org/en/document/protected-persons/refugees-displaced-persons>

¹⁶ ŠRÁMKOVÁ, 2010, op. cit.

Environmentální uprchlík	<i>Nepřesné označení pro environmentálního migranta, neboť uprchlíkem může být pouze osoba, která spadá do definice Úmluvy.¹⁷</i>
Environmentálně přesídlená osoba, rozvojoví přesídlenci	<i>Neoficiální názvy pro osoby postižené klimatickými změnami.¹⁸</i>

2.2 Historie environmentální migrace

Ač se může zdát, že environmentální migrace je zcela nový trend, je tomu přesně naopak. Tento typ migrace je dokázán již v počátcích naší civilizace, neboť mnoho klimatických změn vedlo k následné migraci.¹⁹ Například starověký Egypt byl závislý na pravidelných záplavách z Nilu, nicméně tyto záplavy se v některých letech nedostavily, což vedlo k migraci obyvatelstva na jiná území. Následkem toho byl i politický neklid a někdy i války. Klasickým příkladem nucené environmentální migrace je i výbuch sopky Vesuv ve starověkém Římě. Někteří odborníci se domnívají, že za zánikem mykénské civilizace může být změna proudění vzduchu a srážek ve Středomoří.²⁰

Takových ukázek environmentální migrace bychom v historii našli velké množství. Pokud se posuneme více do současnosti, je určitě důležité zmínit migraci z Irsku do USA v 19. století. Ta byla způsobena mírným oteplením a zvýšením srážek, což se projevilo epidemií bramborové sněti a následným hladomorem v Irsku. Typickým příkladem ze současnosti je výbuch elektrárny v Černobylu či hurikán Katrina v USA. Ani naše území nebylo od environmentální migrace ušetřeno, jelikož zničení životního prostředí na území rozsáhlé těžby uhlí vedlo a dosud je jednou z příčin vedoucí k vyliďňování těchto oblastí.²¹ Je tedy zřejmé, že environmentální migrace má hluboké kořeny, avšak dosud jí nebyla věnována náležitá pozornost na mezinárodní úrovni.

2.3 Podstata sporu

Hlavním problémem je chybějící shoda mezinárodních aktérů ohledně rozsahu práv a povinností, kterými by měli environmentální migranti disponovat, a zda vůbec právní úpravu jejich postavení přijímat. Ačkoliv jsou mezi odbornou veřejností různé názory na environmentální migraci, tak by dnešní situaci také přispělo vytvoření definice, která by jasně stanovila, kdo jsou tyto osoby a jaká právní ochrana má být těmto osobám zaručena.²² Přispívá tomu i fakt, že v současné době přibývá klimatických změn, které jsou jedním z faktorů způsobujících nucenou migraci. Jedním z příkladů je stát Bangladéš, který patří mezi nejchudší na světě, a zároveň jej sužují období dlouhých dešťů a období sucha.²³ Dále pak malý ostrovní stát Tuvalu, jehož samotnou existenci ohrožuje zvyšující se hladina oceánu.²⁴ Podstatné je to, že v současnosti by neměli občané těchto států nárok na přiznání statusu uprchlíka, jelikož nesplňují platná kritéria. Z toho plyne nejistota jak pro občany, kteří musí

¹⁷ ŠRÁMKOVÁ, 2010, op. cit.

¹⁸ ŠRÁMKOVÁ, 2010, op. cit.

¹⁹ DUSÍK, 2006, op. cit.

²⁰ DUSÍK, 2006, op. cit.

²¹ KAVANOVÁ, 2008, op. cit.

²² DUSÍK, Ondřej. Environmentální migrace v rozvojových zemích a krizových regionech [online].

Masarykova univerzita, 2006 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/auth/th/78638/fss_m/scan.pdf?info=1;zpet=%2Fauth%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DENVIROMENT%3%81LNI%20MIGRACE%20V%20ROZVOJOV%3

²³ Šrámková, 2010, op. cit.

²⁴ Šrámková, 2010, op. cit.

těmto podmínkám čelit, tak pro některé státy, které jsou, anebo by v budoucnu mohly být vystaveny migraci ze zemí postižených klimatickými změnami.

Hlavní spor této problematiky spočívá v obavě států před masovým příchodem environmentálních imigrantů, kterým by byla přiznána mezinárodní ochrana; dále pak v rozdílnosti jednotlivých vědeckých výzkumů a v nejistotě jejich pravdivosti a předvídatelnosti.²⁵ Některé výzkumy totiž považují environmentální migraci za marginální problém. Především zpochybňují příčinnou souvislost mezi klimatickou změnou a ohrožením lidských práv, a také upozorňují na nejistotu výskytu tohoto problému v budoucnosti.²⁶ Další pak zpochybňují dokonce samotnou klimatickou změnu. Jiné výzkumy ukazují zcela odlišné výsledky, které označují environmentální migraci za významný fenomén, a to i do budoucnosti. Tím podporují řešení tohoto problému na mezinárodní úrovni. Rozdílnost dosavadních výzkumů a politické spory jsou příčinou neexistujícího konsenzu ohledně environmentální migrace.

Mimoto bývá právo na zdravé životní prostředí řazeno mezi lidská práva IV. generace²⁷, což je nejmladší generace lidských práv, která není dosud přesně vymezena.²⁸ Také neexistuje žádný závazný dokument obsahující garanci lidských práv IV. generace. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech pokrývají pouze oblast lidských práv I., II. a III. generace. Z toho důvodu většina států environmentální práva neuznává.

3 Mezinárodní organizace a státy

3.1 Státy

Jediné dva státy, které do svého právního systému implementovaly jistou ochranu environmentálních migrantů, jsou Švédsko a Finsko.²⁹ Švédsko však přiznává ochranu pouze osobám postiženým náhlou klimatickou změnou. Jiná je situace ve Finsku, které přiznává ochranu i osobám postiženým postupnou změnou klimatu. Kromě toho Švédsko, na rozdíl od Finska, dosud tuto právní úpravu nikdy neaplikovalo.³⁰

Je velmi obtížné odhadnout, jak by postupovaly státy v případě, kdyby nějaká takto postižená osoba žádala o status uprchlíka. V České republice by měla jistou šanci pouze osoba, která byla postižena náhlou klimatickou změnou. A to podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb. (Zákon o azylu), kdy může být této osobě přiznán azyl z humanitárních důvodů.³¹ Nicméně tyto humanitární důvody nejsou nijak konkrétněji vymezeny, tudíž by vše záleželo na individuálním posouzení žádosti. V žádném případě by nebyl postup tak jednoznačný jako v případě žádosti osoby postižené válečným konfliktem. Osoba postižená klimatickou změnou by se ani nemohla odvolávat na mezinárodní dokument, který by jí jednoznačně garantoval ochranu.

²⁵ DUSÍK, 2006, op. cit.

²⁶ ŠRÁMKOVÁ, 2010, op. cit.

²⁷ Lidská práva bývají dělena do čtyř generací, nejstarší jsou práva 1. generace a nejmladší 4. generace: 1. generace občanských práv (právo na život), 2. generace (politická práva), 3. generace sociálních a hospodářských práv (právo na vzdělání, na práci), 4. generace (právo na příznivé životní prostředí).

²⁸ DUFEK, SMEKAL, 2014, op. cit.1.

²⁹ ŠRÁMKOVÁ, 2010, op. cit. (Finish aliens act:

<http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2004/en20040301.pdf> a Swedish aliens act:

http://www.government.se/contentassets/784b3d7be3a54a0185f284bbb2683055/aliens-act-2005_716.pdf

³⁰ ŠRÁMKOVÁ, 2010, op. cit.

³¹ Zákon č. 325/1999 Sb. Zákony pro lidi [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z:

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>

Jednou z možností zůstává řešit tento problém až poté, kdy osoba či větší skupina osob požádá o mezinárodní ochranu. Nicméně tento přístup nemusí poskytnout rychlou a flexibilní ochranu.

3.2 Mezinárodní organizace

Na poli OSN by se měl problémem environmentální migrace mimo HRC zabývat Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR).³² Nicméně tento orgán se především řídí Úmluvou o právním postavení uprchlíků, která environmentálním migrantům nezaručuje žádnou ochranu. Mezi některými odborníky sice převládá názor, že lze Úmluvu interpretovat extenzivně, ovšem i kdybychom tento názor přijali, tato Úmluva nezaručuje ochranu vnitřně přesídleným osobám, které jsou vůbec nejčastějším příkladem environmentálních migrantů.³³

Dále se tímto problémem zabývá UN Framework Convention on Climate Change³⁴ (UNFCCC), UN Environment Programme³⁵ (UNEP) a další, nicméně tyto orgány řeší samotnou příčinu environmentální migrace, tedy klimatickou změnu. Zatím tedy zůstává veškerá činnost OSN v odborné rovině na poli studií a výzkumů.

Nejaktivnější organizací tak zůstává IOM, mezivládní organizace zabývající se migrací. Ta vytvořila komplexní definici environmentálního migranta a též založila platformu Environmental migration, která tuto problematiku zkoumá do hloubky.³⁶

3.2.1. RADA PRO LIDSKÁ PRÁVA OSN

Podobně jako ostatní orgány OSN se HRC zabývá spíše výzkumem dopadů environmentální migrace. Na základě rezoluce 29/15³⁷ byla vypracována analytická studie dopadů klimatické změny na lidská práva.³⁸ Studie ukazuje na podstatné propojení klimatické změny, migrace a práva na zdraví.³⁹ Environmentální změny jsou dle ní jednou z hlavních příčin vedoucích k migraci. Kromě toho HRC vyzývá všechny státy, aby přistupovaly k osobám ohroženým klimatickou změnou s ohledem na lidská práva. Klimatická změna by tedy neměla ohrozit jim zaručená lidská práva.

Ačkoliv tato studie přímo neřeší důsledky environmentální migrace, tak minimálně poukazuje na příčinnou souvislost mezi ohrožením lidských práv a environmentální migrací. V blízké době je tedy možné očekávat další kroky na půdě Rady pro lidská práva, jelikož i samotná Agenda pro udržitelný rozvoj⁴⁰ tento problém zmiňuje. Dosud totiž nebyl na půdě OSN přijat žádný dokument, který by navrhoval řešení environmentální migrace.

³² Úřad vysokého komisaře pro uprchlíky:

<http://www.ohchr.org/en/hrbodies/hrc/pages/hrcindex.aspx>

³³ ŠRÁMKOVÁ, 2010, op. cit.

³⁴ UN Framework Convention on Climate Change: <http://unfccc.int/2860.php>

³⁵ UN Environment Programme: <http://www.unep.org>

³⁶ Environmental migration portal [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z:

<http://www.environmentalmigration.iom.int/>

³⁷ Rezoluce 29/15: http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/RES/29/15

³⁸ Analytical Study on the Impacts of Climate Change on the Right to Health. OHCHR [online]. 2015 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z:

<http://www.ohchr.org/EN/Issues/HRAndClimateChange/Pages/StudyImpact.aspx>

³⁹ Analytical study on the relationship between climate change and the human right of everyone to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health [online]. 2016 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: http://www.ohchr.org/Documents/Issues/ClimateChange/Impact/A-HRC-31-CRP-4_en.pdf

⁴⁰ Součástí Agendy je 17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představujících program rozvoje na následujících 15 let (2015 – 2030) a navazujících na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs): <http://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs-2015-2030/>

HRC může využít svého postavení a přijmout dokument, který by vyzýval k přijetí nové mezinárodní úmluvy či revizi té stávající. Kromě toho by mohla nastínit základní principy nové právní úpravy, ve které by mohla zahrnout⁴¹:

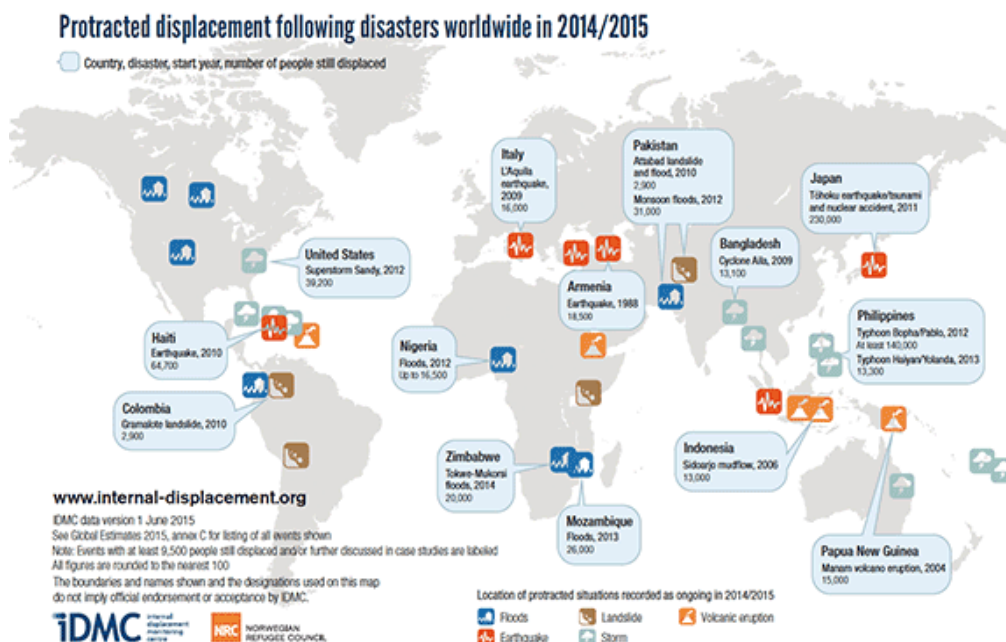
- Řešení problematiky vnitřně přesídlených osob, které jsou nejčastějšími případy environmentální migrace.
- Stanovení rozsahu práv a povinností, kterými by měli environmentální migranti disponovat.
- Navržení mezinárodně uznávané definice environmentálního migranta.
- Stanovení postupů, jak pomoci osobám postiženým environmentální migrací.

Otázky pro jednání

- Má/měl váš stát problémy s environmentální migrací?
- Dopadá na váš stát nějaká klimatická změna?
- Snaží se váš stát eliminovat problémy klimatické změny/environmentální migrace?
- Měla by existovat závazná definice environmentální migrace? Jak by měla vypadat?
- Měl by mít environmentální migrant právo na získání statusu uprchlíka?
- Mělo by dojít ke změně či vypracování nové Úmluvy o právním postavení uprchlíků?

Přílohy

Obrázek 1: Vysídlení z důvodu přírodních katastrof⁴²

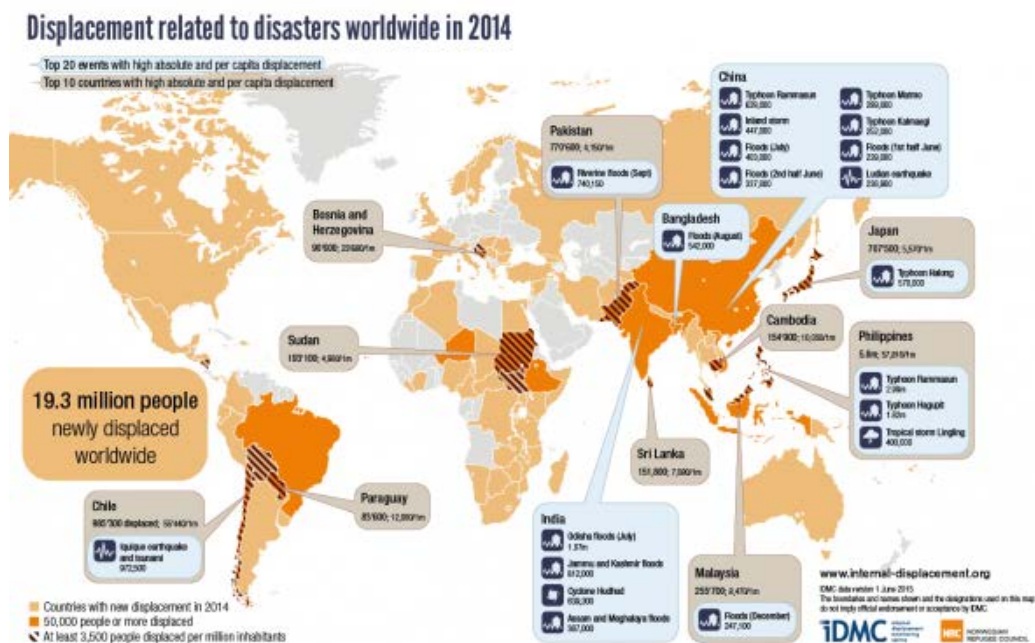

⁴¹ IVANOV, Dmitry a Damir BEKYASHEV. Environmental Migration in International Law [online]. 1. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2016 [cit. 2016-11-10]. ISBN 1-4438-9476-1. Dostupné z: <http://www.cambridgescholars.com/download/sample/63416>

⁴² Zdroj: <http://www.internal-displacement.org/assets/library/Media/201507-globalEstimates-2015/world-map-protracted-displacement-web-ready-v1.pdf>

Obrázek 2: Vysídlení z důvodu přírodních katastrof⁴³

Doporučené zdroje

Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) <http://www.unhcr.org/>

Rada pro lidská práva <http://www.ohchr.org/EN/Pages/Home.aspx>

Mezinárodní organizace pro uprchlictví <http://www.iom.int/>

Environmental migration <http://www.environmentalmigration.iom.int/>

Internal displacement monitoring centre <http://www.internal-displacement.org/>

⁴³ Zdroj: <http://www.internal-displacement.org/assets/library/Media/201507-globalEstimates-2015/world-map-global-estimates-2015-web-ready2.pdf>.

Seznam použitých zdrojů

Analytical Study on the Impacts of Climate Change on the Right to Health. OHCHR [online]. 2015 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.ohchr.org/EN/Issues/HRAndClimateChange/Pages/StudyImpact.aspx>

Analytical study on the relationship between climate change and the human right of everyone to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health [online]. 2016 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: http://www.ohchr.org/Documents/Issues/ClimateChange/Impact/A-HRC-31-CRP-4_en.pdf

BROWN, Lester R., Patricia L. MCGRATH a Bruce STOKES. Twenty-two dimensions of the population problem. Washington: Worldwatch Institute, 1976

BROWN, Oli. Migration and climate change [online]. Geneva: International Organization for Migration, 2008 [cit. 2016-12-04].

DUFEK, Pavel a Hubert SMEKAL. Lidská práva v mezinárodní politice. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Lidská práva. ISBN 978-80-7478-720-1.

DUSÍK, Ondřej. Environmentální migrace v rozvojových zemích a krizových regionech [online]. Masarykova univerzita, 2006 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: https://is.muni.cz/auth/th/78638/fss_m/scan.pdf?info=1;zpet=%2Fauth%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DENVIROMENT%3%81LNI%20MIGRACE%20V%20ROZVOJOV%3

Environmental migration portal [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.environmentalmigration.iom.int/>

Human Migration Guide. National Geographic: Expeditions [online]. 2005, 5 [cit. 2016-10-01]. Dostupné z: http://www.nationalgeographic.com/xpeditions/lessons/09/g68/migrationguides_tudent.pdf

Internal displacement monitoring centre [online]. 2015 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.internal-displacement.org/publications/2015/global-estimates-2015-people-displaced-by-disasters/>

IVANOV, Dmitry a Damir BEKYASHEV. Environmental Migration in International Law [online]. 1. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2016 [cit. 2016-11-10]. ISBN 1-4438-9476-1. Dostupné z: <http://www.cambridgescholars.com/download/sample/63416>

KAVANOVÁ, Klára. Environmentální migrace – úvod do tématu. Rozvojovka [online]. 2008 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.rozvojovka.cz/analyzy/38-environmentalni-migrace-uvod-do-tematu.html>

Refugees and displaced persons protected under international humanitarian law [online]. International Committee of the Red Cross International Committee of the Red Cross, 2010 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <https://www.icrc.org/en/document/protected-persons/refugees-displaced-persons>

SMUTNÁ, Anna. Princip non-refoulement v mezinárodním právu a právu Evropské unie: srovnání [online]. Karlova univerzita, 2012 [cit. 2016-11-09]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/150014182>

Submission for OHCHR's Study on the Relationship between Climate Change and the Enjoyment of the Right to Health [online]. 2015 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/ClimateChange/Impact/IOM.pdf>

ŠRÁMKOVÁ, Katarína. Voluntary Environmental Migrants' Non-protection in the International Milieu: The Case Study of Climate Change-Induced Displacement [online]. Masarykova univerzita, 2010 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/auth/th/107517/fss_m?info=1;zpet=%2Fauth%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DInvoluntary%20Environmental%20Migrants%20Non-protection%20in%20the%20International%20Milieu%26start%3D1

Úmluva o právním postavení uprchlíků [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>

Submission for OHCHR's Study on the Relationship between Climate Change and the Enjoyment of the Right to Health [online]. 2015 [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/ClimateChange/Impact/IOM.pdf>

Zákon č. 325/1999 Sb. Zákony pro lidi [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a OBSE.

 www.studentsummit.cz	 www.facebook.com/studentsummit
 summit@amo.cz	 www.twitter.com/studentsummit
 www.instagram.com/praguestudentsummit	 www.youtube.com/studentsummitcz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

 +420 224 813 460	 www.facebook.com/AMO.cz
 www.amo.cz	 www.twitter.com/amo_cz
 info@amo.cz	 www.linkedin.com/company/amocz
 Žitná 608/27, 110 00 Praha 1	 www.youtube.com/AMOCz

Autoři

Autor: Zdeněk Nevřivý
Imprimatur: Tomáš Opat, Filip Jelínek
Odborná spolupráce: Tomáš Jungwirth, Výzkumné centrum AMO
Jazyková úprava: Jan Adamov, Václav Malina, Jana Fialová
Technická úprava: Jan Hlaváček

Background report slouží jako vzdělávací materiál pro žáky středních škol účastnících se Pražského studentského summitu. Všichni partneři projektu jsou uvedeni [zde](#).

Generální partner

